

Cuprins

Abrevieri	13
Introducere	17
CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA ARBITRAJULUI COMERCIAL	27
1. Considerente generale. noțiunea de arbitraj comercial. libertatea de voință a părților	27
2. Succintă privire istorică asupra arbitrajului	30
3. Izvoarele și evoluția arbitrajului comercial intern	32
3.1. Codul de procedură civilă	33
3.2. Legea nr. 335/2007 a camerelor de comerț	36
3.3. Legea nr. 105/1992 privind reglementarea raporturilor de drept internațional privat	40
3.4. Reglementări referitoare la arbitraj din legi vizând domenii variate.....	40
3.4.1. Statutul profesiei de avocat	40
3.4.2. Statutul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România	41
3.4.3. Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe	41
3.4.4. Legea nr. 168/1999 privind soluționarea conflictelor de muncă	41
4. Izvoare internaționale	42
4.1. Tratatate internaționale multilaterale.....	42
4.1.1. Convenția de la New York	42
4.1.2. Convențiile Europene	43
4.1.3. Convenția de la Washington	44
4.1.4. Convenția de la Moscova	44
4.2. Tratatate bilaterale.....	44
4.3. Legea-model și Regulile de procedură arbitrală UNCITRAL (reglementări-model)	45
5. Natura și temeiul juridic al arbitrajului comercial. Calificare....	47
5.1. Teza contractualistă	48
5.2. Teza jurisdicțională	49

5.3. Teza dualistă (mixtă, eclectică)	50
6. Felurile arbitrajului comercial	53
6.1. Arbitrajul comercial internațional și arbitrajul de drept intern	53
6.2. Arbitraj ad-hoc și arbitraj instituționalizat	58
6.2.1. Instituții arbitrale în România	61
6.3. Arbitrajul de drept strict și arbitrajul în echitate	75
7. Caracterele arbitrajului comercial	76
7.1. Caracter consensual, voluntar	76
7.2. Caracter nestatal	77
7.3. Caracter independent, specializat	77
7.4. Caracter comercial	77
8. Avantajele și dezavantajele arbitrajului comercial	79
8.1. Avantajele arbitrajului comercial.....	80
8.1.1. Celeritatea	81
8.1.2. Decizii definitive și obligatorii	81
8.1.3. Recunoașterea internațională a hotărârilor	82
8.1.4. Confidențialitatea	82
8.1.5. Flexibilitatea procedurală	83
8.1.6. Posibilitatea desemnării arbitrilor de către părți. Specializarea și profesionalismul arbitrilor	85
8.1.7. Neutralitatea	85
8.1.8. Costurile	86
8.1.9. Autonomia de voință a părților.....	86
8.1.10. Posibilitatea soluționării litigiului în echitate și/sau conform uzanțelor comerciale.....	88
8.1.11. Autonomia procedurii arbitrale.....	89
8.1.12. Alte avantaje.....	90
8.2. Unele dezavantaje ale arbitrajului comercial.....	91
9. Metode alternative de soluționare a conflictelor comerciale	92
9.1. Concilierea	100
9.2. Medierea.....	102
9.3. Aspecte comparative: conciliere și mediere	119
9.4. Aspecte comparative: mediere și arbitraj.....	122
9.5. Concluzie	127
CAPITOLUL II. CONVENȚIA ARBITRALĂ	129
1. Convenția arbitrală – expresie a libertății de voință a părților în alegerea arbitrajului.....	129
2. Noțiunea și calificarea convenției arbitrale	132

3. Reglementarea legală a convenției arbitrale.....	135
4. Clasificarea și formele convenției arbitrale	138
4.1. Deosebiri între clauza compromisorie și compromis; trăsături specifice	140
4.2. Trăsături caracteristice convenției arbitrale (caractere juridice).....	142
5. Legea aplicabilă convenției arbitrale.....	144
6. Natura juridică a convenției arbitrale	152
7. Autonomia (independența sau separabilitatea) convenției arbitrale în strânsă interdependență cu principiul competence-competence	155
7.1. Principiul autonomiei convenției arbitrale	155
7.2. Reglementare - sediul materiei pentru principiul autonomiei convenției arbitrale.....	158
7.3. Argumente în favoarea principiului autonomiei	160
7.4. Limitele aplicării autonomiei convenției arbitrale	165
7.5. Consecințele autonomiei convenției arbitrale	167
7.6. Principiul propriei competențe a tribunalului arbitral („competence-competence”).....	168
7.7. Limitele aplicării principiului competence-competence....	169
7.8. Reglementare - sediul materiei principiului competence-competence	169
7.9. Consecințe. Posibile soluții ale instanței arbitrale	171
7.10. Argumente în favoarea principiului competence-competence și strânsa legătură cu principiul autonomiei.....	173
8. Condiții de fond privind validitatea convenției arbitrale	176
8.1. Capacitatea părților de a încheia convenția arbitrală	177
8.2. Obiectul convenției arbitrale. Arbitrabilitate	184
8.2.1. Ordinea publică	194
8.3. Consimțământul și cauza.....	195
9. Condiții de formă ale convenției arbitrale	197
9.1. Funcțiile convenției arbitrale scrise	200
9.2. Reglementare internațională.....	202
9.2.1. Recomandări UNCITRAL	204
9.3. Reglementare internă.....	216
10. Redactarea convenției arbitrale	223
10.1. Modele orientative de clauze recomandate de CACIR	231
10.2. Clauze compromisorii inserate în actele constitutive ale unei societăți comerciale	234

11. Interpretarea convenției arbitrale	238
12. Convențiile arbitrale patologice (clauzele deficitare)	239
13. Efectele convenției arbitrale	251
13.1. Efectul pozitiv	252
13.2. Efectul negativ	255
13.3. Efecte de natură procedurală	257
13.4. Efecte de natură contractuală	259
13.4.1. Transmiterea și cesiunea convenției arbitrale	259
13.4.2. Efectele convenției arbitrale față de terți. Extinderea convenției arbitrale la nesemnatați	267
13.4.3. Arbitraj multipartit	270
14. Moduri de încetare a convenției arbitrale	272
CAPITOLUL III. TRIBUNALUL ARBITRAL	277
SECȚIUNEA I	277
1. Considerații generale. Paralelă între instanțele judecătorești - structuri statale - și tribunalul arbitral	277
2. Noțiunea de tribunal arbitral	278
3. Constituirea tribunalului arbitral	279
3.1. Numărul arbitrilor (compunerea tribunalului arbitral)	282
3.1.1. Tribunalul arbitral colegial	285
3.1.2. Excepțiile privind compunerea tribunalului arbitral dintr-un număr diferit de trei arbitrii	289
3.1.3. Tribunalul arbitral unicolegial	292
4. Condiții cerute pentru numirea arbitrilor	295
4.1. Condiții legale generale pentru a deține calitatea de arbitru	296
4.2. Condiții specifice (referitoare la calificările de specialitate, profesionale) necesare pentru a deține calitatea de arbitru	298
4.3. Incompatibilități	306
4.4. Selectarea arbitrilor – interviewarea potențialilor arbitrii	309
4.4.1. Directivele Chartered Institute of Arbitrators (CI Arb) de intervieware a potențialilor arbitri	311
5. Numirea arbitrilor. Autoritatea de nominare	313
5.1. Intervenția instanței judecătorești în procedura de numire a arbitrilor (autoritatea de nominare) în arbitrajul ad-hoc	313
5.2. Reguli de numire a arbitrilor în arbitrajul instituțional	317

5.2.1. Autoritatea de nominare în arbitrajul instituțional....	318
5.3. Procedura de numire a arbitrilor	325
5.3.1. Acceptarea/neacceptarea însărcinării de a arbitru și data constituirii tribunalului arbitral.....	334
6. Incidente procedurale cu privire la constituirea tribunalului arbitral.....	340
6.1. Recuzarea și abținerea arbitrului.....	340
6.2. Revocarea arbitrului.....	346
6.3. Renunțarea arbitrului.....	349
6.4. Refuzul pârâtului de a-și numi arbitrul.....	350
6.5. Înlocuirea arbitrului	351
6.6. Tribunal arbitral trunchiat	351
SECȚIUNEA A II-A	354
7. Relațiile dintre participanții la procesul arbitral.....	354
7.1. Contractul de arbitru	355
7.1.1. Denumire și izvoare juridice.....	355
7.1.2. Regimul juridic al contractului de arbitru.....	357
7.1.3. Condiții de formă și de fond ale contractului de arbitru	359
7.1.4. Autonomia (independența) convenției arbitrale față de contractul de arbitru	361
7.1.5. Încetarea (rezilierea) contractului de arbitru	367
7.2. Contractul de organizare (sau de administrare) arbitrală.....	370
7.3. Contractul de colaborare arbitrală.....	374
8. Drepturile și obligațiile arbitrilor	380
8.1. Drepturile arbitrilor.....	381
8.1.1. Dreptul la remunerație.....	382
8.1.2. Dreptul arbitrului la cooperarea părților	385
8.2. Obligațiile arbitrului	387
8.2.1. Conflictul de interese – obligația de independență și imparțialitate (neutralitate) a arbitrilor.....	388
8.2.2. Obligația de dezvăluire	408
8.2.3. Obligația de competență coroborată cu obligația de disponibilitate	415
8.2.4. Obligația de a păstra integritatea arbitrajului, de a asigura un proces echitabil (due process) și de pronunțare a hotărârii în termen, soluționând toate capetele de cerere	415

8.2.5. Obligația de a acționa profesional, de a îndeplini corect și complet misiunea, de a conduce (controla) cu diligență și de a organiza eficient derularea procedurii arbitrale în acord cu convenția arbitrală a părților, eventual în anumite cazuri chiar prin propunerea unei înțelegeri între părți (settlement facilitator).....	417
8.2.6. Obligația de a respecta confidențialitatea dezbaterilor și a deliberărilor.....	418
8.3. Răspunderea arbitrilor	419
9. Dezinvestirea instanței arbitrale	429

CAPITOLUL IV. STRUCTURA REGLEMENTĂRIILOR ARBITRAJULUI ÎN LUMINA NOULUI COD DE PROCEDURĂ CIVILĂ (NOUL COD).....

1. Introducere	441
2. Structura noului Cod.....	441
3. Modificări relevante din noul Cod	442
4. Concluzie.....	457

CAPITOLUL V. ASPECTE PRIVIND INVESTIREA INSTANȚEI ARBITRALE ÎN ARBITRAJUL LITIGIILOR COMERCIALE PRIVIND INVESTIȚIILE STRĂINE.....

1. Arbitrajul privind litigiile comerciale dintre State și investitorii străini/comercianții de altă naționalitate	459
2. Distanța între arbitrajul comercial privat și arbitrajul privind investițiile	461
3. Convenția Washington 1965 (ICSID).....	465
3.1. Condiții jurisdicționale ICSID.....	467
3.2. Consimțământul. Noțiune, formă, limitare, irevocabilitate, exclusivitate, condiționare și transferul către succesori.....	469
3.3. Constituirea tribunalului arbitral	472
3.4. Facilități adiționale oferite de mecanismul ICSID	474
4. Tratat bilaterale privind investițiile (BIT).....	475
4.1. Avantaje și restricții prevăzute de dreptul comunitar	479
4.2. Clauzele umbrelă.....	481
5. Alte tratate multilaterale privind investițiile	482
5.1. Carta drepturilor și a îndatoririlor economice ale statelor.....	483
5.2. Acordul Nord-american de Liber Schimb (NAFTA).....	484

5.3. Tratatul privind Carta Energiei (Energy Charter)	484
5.4. Disputele privind investițiile în fața Curții Internaționale de Justiție	485
5.5. Tribunalul cererilor Iran-US (Iran-U.S. Claims Tribunal)	486
5.6. Progrese în America Latină	487
5.7. Dezvoltări în Africa, Estul Mijlociu și Asia.....	489
5.8. World Trade Organization (WTO).....	489
5.9. China.....	490
5.10. India.....	490
6. OHADA și Curtea Comună de Justiție și Arbitraj	491
6.1. Aplicații ale Legii uniforme privind Arbitrajul	494
6.1.1. Arbitraj ad-hoc	494
6.1.2. Constituirea Tribunalului Arbitral	495
6.2. Arbitraj instituțional administrat de centre private	496
6.3. Arbitrajul sub auspiciile CCJA	497
6.4. Concluzie	499
7. Concluzie generală privind investirea instanței arbitrale în arbitrajul privind investițiile	501
CONCLUZII	503
I. Propuneri de lege ferenda privind investirea instanței arbitrale	505
II. Contribuții originale la analiza unor concepte teoretice în legătura cu investirea instanței arbitrale	514
Bibliografie	523